No. 326

મારો [illegible]

(એક ઐતિહાસિક રસિક વાર્તા)

"નવયુગ" મુદ્રણાલય-સુરત.

ત્રિરંગી રાષ્ટ્રધ્વજ !

ઉંચે આસમાનમાં ઉડતો; અનેરા ભાવ કૈં ભરતો;
ફિરસ્તો શાંતિનો એ તો, ત્રિરંગી રાષ્ટ્રધ્વજ મારો.
પુરાણી સંસ્કૃતિ—કીર્તિ, હૃદયનાં પ્રેમ ને ભક્તિ;
સકળ સંમાનની મૂર્તિ, ત્રિરંગી રાષ્ટ્રધ્વજ મારો.
નહિ નામી શકે દુશ્મન, ભલે મુર્દાં પડે લાખો;
ફરકતો એ સદા રહેશે, ત્રિરંગી રાષ્ટ્રધ્વજ મારો.
સૂણીને સાદ ઉતરશે, વીરોની ફોજની ફોજો;
અમૂલા પ્રાણ પાથરશે, ત્રિરંગી રાષ્ટ્રધ્વજ મારો.
સનન કરતી છૂટી ગોળી, હળૂવી ફૂલની માની,
ઝીલી; જયનાદ ત્યાં ઉઠશે; ત્રિરંગી રાષ્ટ્રધ્વજ મારો.
વહ્યા જળધોધ શું અટકે? છૂટેલાં બાણ શું વળશે?
ચઢયો તે શું કદી પડશે? ત્રિરંગી રાષ્ટ્રધ્વજ મારો.

માંડવી, (જી. સૂરત.) } કલ્યાણજી વિઠ્ઠલભાઈ.

આસે સાઉવજ!

પિતાપુત્રનું બલિદાન!

(૧)

કોરીયાનો નાનકડો રઢિયાળો પ્રદેશ જાપાનના કબજામાં પડયો છે. યુરોપને કમરપટે લટકતી તલવાર સમો એ રૂપાળો દેશ રાષ્ટ્રજીવનના હીંડોલ ઉપર હીંચવાને બદલે જાપાની નોકરશાહીના દોર ઉપર દુર્બળ-બિછાનાવશ પડયો છે. તેનું બલહીન-તેજહીન-પ્રાણહીન ખોખું જાપાનના મદાંધ અધિકારીઓ ચુંથી રહેલા છે. કોરીઆનાં સુગંધીમય પુષ્પોની સુવાસ ઉડી ગઇ છે. તેનાં રમ્ય ઉપવનો ખાવા ધાય છે; લીલી છમ વાડીઓ સુકાઇને વેરાન થઇ ગઇ છે. અને કોરીઆનાં ભાવિ આશારુપ સંતાનોના મુખ ઉપર પ્રજાજીવનની ઝલક નહિ, પણ ગુલામોની છાયા બોલી રહી છે.

પણ પૃથ્વી માતાની કુખમાંથી અનેક રત્નો પાકયાં છે, પાકે છે અને પાકશે. કોરીયામાં પણ અનેક રત્નો પેદા થવા લાગ્યા [illegible] જાપાની સરકારે [illegible] જેમ જેમ નિર્દોષ આત્માઓના બલિદાન લેવા માંડયા, તેમ તેમ કોરીયામાં અનેક વિભૂતિઓ પેદા થવા લાગી અને તેમણે માતૃભૂમિને દીપાવી.

એક ૧૩ વર્ષની ઉમ્મરનો કોરીયાવાસી બાલક કુરોટ પોતાની નાનકડી ઓરડીમાં "કોરીયાની કરૂણકથા" એ નામનું જાપાની દૃષ્ટિએ રીતુરી ઠરેલું પુસ્તક એકધ્યાનથી વાંચી રહયો છે. પાસેના એક પટારામાં થોડીક નિશાળની ચોપડીઓ, ઐતિહાસિક પુસ્તકો પડયાં છે. પાસે એક ભુરા કપડાથી વીંટેલું

દફતર પડ્યું છે. તેમાં ઉપર નીચે ચોપડીઓ અને નોટબુકો છે. અને વચ્ચે કોરીયાના નામાંકિત પુરૂષોના ફોટા બહુજ સંભાળથી રાખેલા છે. ઓરડીનું બારણું અધખોલું છે. જરાક કંઈ ખખડાટ થતાં કે દાદરનાં પગથીયાં ઉપર સ્હેજ પણ પગરવ થતાં તેનું કાળજું ફફડી ઉઠે છે. અને તે ચોપડી અને દફતર સમેટી લે છે. કારણ તેના પિતા જાપાની સરકારના સંનિષ્ઠ નોકર હતાં. અને તેનો એકનો એક પુત્ર કોરીયાની સ્વતંત્રતાને રસ્તે ચડી જાય, તો જાપાની સરકાર તેના આખા કુટુંબને જોતજોતામાં રેંસી નાંખે એવો તેને ડર રહેતો હતો.

કુરોટ કોરીયા ઉપર ગુજરેલા સીતમોના હૃદયવેધક પ્રસંગો વાંચવામાં તલ્લીન થઈ ગયો. તેને ક્ષણભર પોતાના પિતાની ગુલામી દશાનું વિસ્મરણ થઈ ગયું અને માતાકોરીયાના દુઃખદરિયાવમાં ગરક થઇ ગયો. તેનો પિતા નોરો તેની ઓરડીમાં આવી પહોંચ્યો અને પુત્રને એકચિત્તે અભ્યાસ કરતો જોઇને તેને બેહદ આનંદ થયો. કોરીયાના કારભારના કોઈ મોટા ભાવિ હોદ્દેદારના પિતા થવાના કિલ્લા તેણે તત્ક્ષણ ચણી લીધા! અને કુરોટ પાસે જઇને ઉભો.

નોરો:—બેટા કુરોટ! એકી શકે બહુ ના વાંચ; આંખો બગડશે.

કુરોટ એકાએક પિતાના અવાજથી છળી ઉઠ્યો! તેને રાતાંપીળાં દેખાવા લાગ્યાં. શું કરવું તે સુઝ્યું નહિ; થોડી વારે દફતર સમેટીને ચોપડી છુપાવી દેતાં બોલ્યો, "કોણ, બાપુ!"

નોરો:—(ચોપડી ઉપર નજર જવાથી) આ કયું પુસ્તક છે?

કુરોટ ગભરાઇ જાય છે. નોરો પુસ્તક જોઇને સ્તબ્ધ થઈ જાય છે. તેનું મ્હોં લાલચોળ થઇ જાય છે. નોરો ખુબ તપી જઇને કુરોટને બોચીમાથી પકડીને દૂર હડસેલી મૂકે છે અને

દફતર અને પેટી ફેંદી નાંખે છે. તેમાંથી પેલા ફોટા અને વિદ્યાર્થી સંમેલનમાં કુરેટની મંત્રી તરીકેની નિમણુકનાં અને ૨ જી માર્ચને દિવસે રીતુરીઓની સભામાં હાજર રહેવાના તથા સ્વયંસેવક બનવાના ઠરાવો વગેરેનાં કાગળીયાં તેના હાથમાં આવ્યાં. કુરેટ તો પૂતળાની માફક શી આફત આવે છે, તેની રાહ જોતો બેઠો.

નોરો:–(દાંત પીસીને) હરામખોર, આવા ધંધા માંડયા છે? મારા ઘરમાં આ ધતીંગ શાં? તને ખબર છે કે તારો આ કૃતવો જો પોલિસ જાણે તો મારૂં ને તારૂં માથું ધડથી વેગળું થાય?

કુરેટ ચુપ રહે છે. નોરો આગળ ચલાવે છે. હું વર્ષોથી સરકારની નોકરી કરતો આવું છું. સરકારે મારી બાહોશ કારકીર્દિને માટે, અને નિષ્ઠા માટે શિરપાવ બંધાવ્યા છે, તેનો છોકરો આવો કુલાંગાર ક્યાંથી પાકયો! ખબરદાર! કાલથી મારી રજા વિના ઘરની બ્હાર નીકળ્યો તો!

કુરેટે હમણાંજ સત્યાગ્રહી નાયકોનાં ચરિત્રો વાંચ્યાં હતાં. તેને જરા હિંમત આવી અને પૂછ્યું:–કેમ?

નોરો:–માથું ફોડવા, કમબખ્ત! વધારે બોલ્યો તો જીભ તોડી નાખીશ!

કુ:–પણ પિતાજી! દેશભક્ત થવું એ તો આપણી પહેલી ફરજ!

નો:–(એક લપડાક લગાવીને) જોયો મોટો દેશભક્ત! નીકળ ઘરમાંથી! અને ભીખ માગી ખા! તારા જેવો નામ બોળુ છોકરો મારે ના જોઈએ!

કુ:–પિતાજી! દેશભક્ત થવામાં આબરૂ વધે કે ઘટે? મોટમોટા પુરુષોએ દેશસેવા કરીને નામના...

નો:–(એક લાત મારીને) તારૂં ભાષણ બંધ કરે છે કે નહિ?

કુ:—હું સભામાં ગયા વગર નથી રહેવાનો. જોઈએ તો મારી નાંખો !

નો:—તને ખબર છે, એ બેવકુફ ! જ્યારે હું એક નામાંકિત જેલનો મોટો અધિકારી (જેલર) હતો. ત્યારે મેં તારા જેવાં બહુ છોકરાંને ઠેકાણે આણ્યાં હતાં ! અને જે કોઈ હઠ કરતું તેને ટેઠ સ્વધામ પહોંચાડવાની મને સત્તા હતી અને તેનો અમલ પણ મેં અચ્છી રીતે કર્યો છે. કોરીયાનો વાવટો ફેરવવાના ફીતુરના ગુન્હા માટે આ હાથે મેં કેટલાકને કાપી નાંખ્યા છે ! મને ગુસ્સો ચડે. ત્યારે હું મારા છોકરાને પણ કાપી નાખું એવો ભયંકર માણસ છું, એની તને હજી ખબર નહિ હોય !

કુ:—એ ખબર આપીને આજે આપે મને નવું બળ આપ્યું ! પિતાજી ત્યારે મારે ગળે તલવાર ફેરવી દોને !

નોરો જરા થભી જઈને ખૂબ ગુસ્સાથી કુરોટને બે ચાર સોટીઓ ફટકાવે છે, અને કુરોટ ચોધાર આંસુએ રડે છે.

નો:—(કોરીયાની કરૂણ કથા બતાવીને) આ ચોપડાં વાંચીને તને આ ઉદ્ધતાઈ આવી છે ? (ચોપડી ફાડીને તેના ઝીણા ટુકડા કરીનાંખીને તે ફેંકી દે છે) એ ચોપડી કોની ?

કુ:—મારા મિત્ર માઈચોએ મને આપી હતી !

નો:—માઈચો ? એનો બાપ તો મારો કેદી હતો અને સરકારના હુકમથી મારી સામે તેને જેલમાં ગરદન મારેલો !

એટલામાં નીચે રસ્તા ઉપર, ઢાંડી પીટાતી સંભળાઈ. તેમાં જાહેર થયું કે બીજા માર્ચે સીયુલ (કોરીયાની રાજધાની) શહેરમાં કોઈપણ પ્રકારની જાહેર સભા ભરવી નહિ. આ ફરમાનનો ભંગ કરનારને તત્કાળ ગરદન મારવામાં આવશે.

નોઃ—જો, હેવાન ! આ હુકમ સાંભળ્યો ?

કુઃ—હા જી

× × × ×

(૨)

કુરોટની આંખો લાલ જાઇને તેની માતાને આંસુ આવી ગયાં. તેના શરીર ઉપરનાં સોળ જોઇને માતાનું વાત્સલ્ય ઉભરાયુ તે દિવસે નોરોના ઘરમાં રાંધ્યાં ધાન એમને એમ રહ્યાં. કુરોટા પોતાના મિત્ર માઇયોને ત્યાં ગયો. માઇયો તેનો દિલજાન મિત્ર હતો. બન્ને સરખી વયના અને સરખા વિચારના હતા. રાષ્ટ્રીય ધ્વજને માટે જેલમાં ફાર થયેલા પિતાનો પુત્ર માઇયો રાષ્ટ્રીય ધ્વજની કોઇ અનેરી આગથી સળગી રહ્યો હતો. સ્વદેશાભિમાન વિચારોમાં તે મશગૂલ રહેતો. કુરોટે આવીને તેને કારીયાની કરૂણકથાનો અને સાથે સાથે પોતાની કરૂણકથાનો વૃત્તાંત કહી સંભળાવ્યો અને મનનો ભાર હલકો કર્યો. પછી જાહેર સભાની ગુફતગો ચાલીઃ

કુઃ— હઢેરો સાંભળ્યો ? હવે કેમ થશે ?

માઃ— શું થવાનું ? કંઇ સભા બંધ રહે ? ૧થી માર્ચે સભા ભરવાની છે અને તેમાં કારીયાની સ્વતંત્રતાની ઘોષણા થશે. આ બધી વાત છુપી રાખજે. સરકારના ગીરસ્તાઓ પણ જાણવા ના પામે !

કુઃ—હં; હં; પછી જુઓ મઝા ! પોલિસવાળાઓ તો અરે-ખર ભિસ્તુ બનવાના કેમ ? પણ વાવટાનું શું ?

માઃ—અરે ! વાવટા તો લાખો તૈયાર થઇ ચૂક્યા છે. આપણે માટે ૪ મોટા અને ૫૦ નાના વાવટા આવવાના છે.

કુઃ—તો એમાંથી ત્રણ મોટા અને ૩૦ નાના મારા ભાગના. [illegible]

કુ:—હા, હા, પેંડા છે મેંડા; પેંડા કરતાં વધારે મીઠા—મધુરા !

મા:—એ તો ખબર પડશે. (હાથ ઉપરના સોળ બતાવીને) જો ને આ બધા પેંડા સવારે તારા બાપે ખવડાવ્યા તે ફુટી નીકળ્યાં છે તે ! ઠીક, પણ જો, તને કુલ ૧૧ વાવટા મળશે.

કુ:—ઠીક ભાઈ, એટલા તો આપજે ! હમણાં તારી પાસે બે છે, તેમાંથી એક તો આપ !

મા:—કોની મગદૂર છે કે મારા એ વાવટાને હાથ લગાડે!

કુ:—મારી, દોસ્ત !

મા:—ઓહો ! લે જોઉં (બન્ને વચ્ચે દ્વંદ્વ ચાલે છે, પણ જેના પિતાએ વાવટા માટે માર્યું ખાધું તેનો પુત્ર ડગે ખરો ! કુરેશ થાકી ગયો. છેવટે આજીજી કરવા લાગ્યો)

મા:—વાવટો આપું ! પગે લાગીશ ?

કુ:—અરે ! સાત વાર લાગીશ !

મા:—અને "સરકાર" કહીશ ?

કુ:—તને સરકાર કહું ! "સરકાર" એ શબ્દ મને તો રુવે રુવે ભાલા જેવા ખુંચે છે ! આપણી જન્મભૂમિને ગુલામી દશામાં રાખનારી જે સત્તાને સરકાર કહેવામાં આવે છે, તે કલંક લગાડનારું નામ તને આપું ? એ તો નહિ. લગાડું તો કોઈ બીજાની જે સરકાર આવે છે, એવા હું, [illegible] સરકારનું નામ તો મારા દુશ્મનોને પણ ન મળે, એમ ઈશ્વર પાસે માગી લઉં.

મા:—શાબાશ ! દોસ્ત ! લે આ ઝુંડો તને બક્ષિસ !

બાઈયોની ઓરડીમાં ધમાધમી ચાલવાથી માઈઓની માતા ઝળી ઉઠી ! તેને તો ચમેલીની પોલિસની મદદકારી [illegible] ને ઉપર આવીને [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

દેહનું બલિદાન આપનાર પુત્રની જનેતા હોવાનો ખ્યાલ આવતાં તેનું હૈયું આનંદથી ઉભરાવા લાગ્યું. તેણે બન્ને બાળકોને પાસે બોલાવ્યા અને પાસેની આરામ ખુરસી ઉપર બેસીને કહ્યું.

"બેટા માઇયો, મેં તને હજી તારા પિતાના મૃત્યુની વાત કરી નથી. તને આશ્ચર્ય થશે કે આ રાષ્ટ્રીય ધ્વજને માટેજ તારા પિતાનો ભોગ લેવાયો છે. દુષ્ટ અત્યાચારીઓએ તેમના પવિત્ર દેહના ટુકડે ટુકડા કરવાનું રાક્ષસી કામ કર્યું હતું (તેની આંખમાં આંસુની ધાર ચાલી જાય છે. બાળકો પણ રડવા લાગે છે.) તારા પિતા આ જુલ્મી સરકારના દુશ્મન હતા, દેશભકત હતા; તેમણે એક ગુપ્ત સ્થાનમાં છુપી સભા સ્થાપી હતી. આ જુલ્મી શાસનની જડ કહાડીને માતૃભૂમિને મુકત કરવાનીજ તેમને ધગશ હતી. એ મંડળમાં આજના બધા જાણીતા નેતાઓ સભાસદ હતા. અને ત્યાંથી "રીતુરી" સાહિત્ય પણ પ્રગટ થતું હતું. એક વખત એ સમિતિના સભાસદ અને તારા પૂજ્ય પિતાના મિત્રે પોતાના ઘરઉપર રાષ્ટ્રીયધ્વજ ચડાવ્યો. જુલ્મી સરકારથી કોરીયાની સ્વાતંત્ર્ય ભાવના રેલાવતો આ રાષ્ટ્રધ્વજ જીરવી ન શકાયો અને તેમને મુસ્કેટાટ બાંધીને લઈ ગયા અને નિર્દયપણે કાપી નાંખ્યા અને કુરેઇ, તારા પિતા તે વખતે એજ જેલમાં જેલર હતા." (કુરેઇ શરમાઈ જાય છે)

"રાષ્ટ્રીય ધ્વજનો ગૌરવ સંરક્ષણ કરવા ગુપ્ત સમિતિએ સર્વાનુમતે ઠરાવ કર્યો કે દરેક સભાસદે રાષ્ટ્રીય ધ્વજ છાતી ઉપર લગાડવો અને ઘર ઉપર ચડાવવો. આ ઠરાવ કરનારા તારા સ્વર્ગસ્થ પિતા હતા, માઇયો!"

"બીજેજ દિવસે શહેરમાં ઠેકઠેકાણે રાષ્ટ્રીય ધ્વજ ફરકી રહ્યા. જુલ્મી સરકાર વિકરાળ વાઘની માફક કુદી. ધ્વજ રાખનાર એકેએક સભાસદને ચીભડાની માફક કાપી નાંખ્યા!

અને હજારો ખીસુરુષોથી જેલો ભરી દીધી ! એ જેલનાં સંકટો ! પ્રભુ ! દુશ્મનને પણ એ દશા ન હોજો !"
(ડુસકે ડુસકે રડે છે)

"છેવટે તારા પિતાનો વારો આવ્યો. એમના ઉપર તો સરકારની આંખો ફાટી રહેલી ! અને માહ્યો ! તને મારા ખોળામાં સોંપીને તારા પિતા જેલની દિવાલો પાછળ અદૃશ્ય થઈ ગયા ! હું એક દિવસ તેમને જેલમાં મળવા ગઈ. મને મુશ્કેલીથી એત્રણ મિનિટની રજા મળેલી. તારા પિતાએ તે વખતે મને શું કહેલું ? હા—એ શબ્દો હજી મારા હૈયામાં કોતરાઈ રહેલા છે! એ સંદેશાનો અક્ષરે અક્ષર મારી રગોમાં પ્રસરી ગયો અને એ સંદેશો જ તને મારા દૂધનાં અમી પાઈને પ્રહોંચાડ્યો ! તેમણે છેલ્લી વખતે કહ્યું:—

"હું તો માતા કોરીયાને આ દેહનું બલિદાન ચડાવું છું. અને જો તું મારી ખરેખરી સહધર્મચારિણી હોય તો મારા પુત્રને માતૃભૂમિને ભોગ ધરી દેજે ! અને જે ઈશ્વરે અહીં આપણો મેળાપ કરાવ્યો, એજ ઈશ્વર બીજી દુનિયામાં આપણને ફરીથી મેળવશે અને આપણે ઋણમુક્ત બનીને ત્યાં વધારે આનંદથી રહીશું. એટલુંજ, બસ, જા ! ઈશ્વર તને વિકટ દુ:ખો સહન કરવાનું બળ આપો !"

"માહ્યો ! ત્યારથી મને એકજ વિચાર આવે છે અને તે તારા બલિદાનથી કોરીયાની બેડીઓ તોડવાનો. અને આ એજ ધ્વજ ફરકાવવાનો તારો નિશ્ચય જોઈને મારું જીવન હું સાર્થક થયેલું માનું છું. આ મારા એ મેળાપ [illegible] થોડી વખતમાં તારા પિતાના શરીરના કટકા અમે જોયા ! [illegible]

[illegible] ઉપર [illegible] તેમનાં સોનેરી માંહાં [illegible] ઉપર ઉછળી રહ્યું છે. કેમ ન ઉછળે ! [illegible] નાં [illegible]

જે દેશમાં પાકે તે દેશની પ્રજાને ઘડીભર ગુલામ રાખવાની કોની તાકાત છે ? ગમે તેવા પશુબળના પહાડ આ નિશ્ચય બળના પ્રતાપ આગળ પીગળી જાય, અને ગમે તેવું ભયંકર મૃત્યુ એક સાધારણ વિનોદ થઇ જાય !

* * * * *

(૩)

૧ લી માર્ચનો એ દિવસ આવ્યો. સીયુલ શહેરના એક મકાનમાં રાષ્ટ્રીય નેતાઓ એકત્ર થયા છે. અધિકારીઓને પણ નિમંત્રણ મળ્યાં છે.

ભોજનાદિ ક્રિયા પૂરી થઇ; એટલામાં એકાએક રાષ્ટ્રીય નેતાઓ ઉભા થયા અને "માતા કોરીયાની જય"થી હોલ ગાજી ઉઠયો ! અધિકારીઓ મૂઢ બની ગયા, ટેલીફોન ઉપર ટેલીફોન છૂટયા; અને સરકારી મોટરો આવી પહોંચી, જેમાં બધા આગેવાનો કેદીબંધે વિદાય થયા ! લોકોની પ્રચંડ મેદની હોટલ આગળ જામી અને આખાં શહેરમાં અને ગામેગામ કોરીયાનો જયઘોષ ગાજી રહ્યો !

બીજે દિવસે શહેર ઉજ્જડ દેખાવા લાગ્યું ! દુકાનો, બજાર બંધું બંધ ! ચકલું પણ ફરકતું ન દેખાય ! સંહાર ભરેલી પડી હોય તે આ શું ધાંધલ ? લશ્કર, પોલીસ, અને લુચ્ચી ફોજો શહેરમાં ફરવા લાગી ! એ શૂન્ય બેસારી લતાઓ પિશાચ અને પ્રેતોવાળાં સ્મશાનો જેવા દેખાવા લાગ્યા. વેપારીઓને સંગીનો ભોંકીને દુકાનોનાં બારણાં તોડીને દુકાનો ખોલાઇ ! પણ વેપારીઓ દુકાનોમાં ધંધો કરવાને બદલે કોરીયા-માતાનાં ગીતો ગાવા લાગ્યા ! વેપાર તો બંધ જ રહ્યા ! ગ્રાહકોને બદલે તે વેપાર થતા હશે ? શાળા કોલેજોમાં શિક્ષકો કોને ભણાવે ? એક વિદ્યાર્થી આવે !

એક નિશાળમાં ખાસ વિદ્યાર્થીઓ આવ્યા. નિશાળના હેડ માસ્તરનો આનંદ તો માય નહિ! તેની વફાદારી સાબીત કરવા તેણે અધિકારીઓને બોલાવ્યા, અને છોકરાઓને પેંડા વહેંચાવ્યા. જાપાન સરકાર પ્રત્યે ઉપકારના ગીતો ગવાયાં. અમલદારોએ જાપાન સરકારના અનહદ ઉપકારોની કથાઓ અચ્છી રીતે સંભળાવી! પણ આ શું? એક ૧૩ વર્ષનો બાળક ઉભો થયો અને તેના પાકીટમાંથી રાષ્ટ્રીય ધ્વજનું બંડલ કહાડીને એક એક ધ્વજ બધાને આપવા માંડયો. હેડમાસ્તર તો મૂઢ બની ગયો! તેનું મ્હોં પહોળું થઈ ગયું! આંખો જાણે ફાટી ગઇ! એકદમ એકેએક વિદ્યાર્થીની છાતી ઉપર વાવટા ફરકવા લાગ્યા. અને પળવારમાં નિશાળનો ઓરડો જાણે રીતુરી પરિષદ બની ગયો અને ગાજી ઉઠયો, "અમર રહો માતા કોરીયા"! અધિકારીઓ એક પછી એક ચુપચુપ ભાગી ગયા! એ બાળક પેલો માર્યો! પણ કુરોટ કયાં?

× × × ×

(૪)

એક ઓરડાના દરવાજા બંધ છે. એક બાળક મુસ્કેટાટ બંધાઇને પડયો પડયો ચોધાર આંસુએ રડે છે. તેનું હૃદય નિશાળમાં છે, વાવટાના સરઘસમાં છે. એ જ આપણો બાલ નાયક કુરોટ! તે નિશાળે જતો હતો, ત્યારે તેના પિતાએ તેને અટકાવ્યો:—

નો:—કયાં જવું છે?

કુ:—નિશાળે.

નો:—નથી જવાનું.

કુ:—કેમ?

નો:—એમ!

કુ:—હું જવાનો.

નોરોએ એ થપ્પડ સહાણી લીધી અને કુરોટને દોરડાથી બાંધીને ઓરડીમાં પૂર્યો ને બહારથી તાળુ ઠોક્યું ! કુરોટે ઘણા પ્રછાડા માર્યા પણ દોરડુ મજબૂત તે છુટે કેમ ? છેવટે દાંત વડે કાપવા માંડયું. અને દાંતમાંથી લોહી નીકળવા માંડયું ! છતાં ઉદ્યમ તો ચાલુજ રાખ્યો. એટલામાં કોરીયાનાં જયઘોષ સંભળાયા કુરોટના દાંતના પવિત્ર લોહીથી દોરડું પલળ્યું, નરમ થયું અને કરપાયું. દોરડાં તૂટતે બારી વાટે કુરોટ નીચે ઉતરી પડયો અને સરઘસમાં સામેલ થઇ ગયો; કુરોટ અને માતાજી પરસ્પર ભેટ્યા !

થોડીવારમાં તો કોરીયન બ્હેનોનું એક સરઘસ વાવટા સાથે ભળી ગયું. પોલિસ અને લશ્કર ખાતાંઓમાં દોડધામ થઇ રહી અને ટેલીફોનનાં તારનાં દોરડાં બળી ઉઠ્યાં !

× × × ×

(૫)

૫૦૦ લશ્કરી સિપાઇઓની એક ફોજ સામે ધસી આવે છે; તોપો, બંદુકો અને તલવારોના અવાજ એકો એક સંભળાયા. બંદુકોની ગોળીઓનો સુસવાટ ચાલી રહ્યો અને ઘડીકમાં તો હજારો સ્ત્રી પુરૂષો અને બાળકો જમીનદોસ્ત થઇ ગયાં ! હજારો મોટરે ગાડાં ભરી ભરીને જેલો તરફ રવાના થયાં.

કુરોટની ગરદન વાઘના જેટલી ક્રૂરતાથી એક સિપાઇએ પકડી છે.

સિપાઇઃ—વાવટો ફેંકી દે !

કુઃ—કદી નહિ, એ તો મારૂં નાક.

સિઃ—એમ, ઠીક ત્યારે લે ! (તલવારથી નાક કાપી નાંખે છે)

કુઃ—(લોહી લુહાણ) એતો મારા હાથમાંજ.

સિઃ—ઠીક એ પણ (હાથ પગ કાપી નાંખતાં—કુરોટ જમીન ઉપર ઢળી પડે છે.)

કુઃ—(મ્હોં વચ્ચે વાવટો પકડીને) એજ મારો પ્રાણ !

સિઃ—તે ત્યારે લેતો જા. (માથું કપાઇને વેગળું પડે છે)

કુરોટનો પિતા નોરો આ દ્રશ્ય જોઇને થંભી ગયો. તેની આંખે અંધારાં આવી ગયાં. તે પેલા જમડા જેવા સિપાઈ જોડે આવ્યો અને તેને એક ધપ્પો મારીને કહ્યું:—

"ઓ નરાધમ! મને ઓળખે છે? આ શું કર્યું ?

સિઃ—બરાબર; તું જાપાન સરકારનો બેવફા નોકર !

નોઃ—પણ ઓ રાક્ષસ! આટલા બાળકને આમ કાપતાં તને શરમ ના આવી?

સિઃ—બસ કર; હેવાન, તેં કેટલા જણના ભોગ લીધેલા તે યાદ કર !

(નોરો ઝંખવાણો પડી જાય છે. તેનાં આગલાં પાપ તેને ડંખે છે.)

સિઃ—આ ઝંડાને હાથ લગાડનારનો પ્રાણ લેવાનો મને હુકમ થયો છે.

નોઃ—(પોતાના પુત્રના પુનિત લોહીથી ખરડાયલો રાષ્ટ્રીય ધ્વજ ઉપાડી લઇને) ઠીક, ત્યારે મને પણ માર

સિપાઇની ખુની તલવાર નોરોની ગરદન ઉપર ફરી; વળી અને જાપાન સરકારના સંનિષ્ઠ ભક્ત જોલરનું મસ્તક કોરીયાનો જયઘોષ કરતું આઝાદ બનીને જમીન ઉપર નાચવા લાગ્યું ! ઉંચા આકાશમાંથી ગર્જના ઉઠી,

"અમર રહો માતા કોરીયા! અમર રહો કોરીયાના દેશભક્તો !"*

કાલિદાસ હરખશંકર શેલત.

* હિંદી ઉપરથી

'નહિ નમશે નિશાન !'

(નહિ રમની સરકાર—એ રાહ)

નહિ નમશે, નહિ નમશે, નિશાન !
                ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦
ભારતની એ ધર્મધ્વજાનું, (૨)
    સાચવશું સન્માન !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦
ઐકય તણો એ અમરપટો છે, (૨)
    મુક્તિનું વરદાન !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦
ભારત માના મંદિર પર એ, (૨)
    શાંતિનું એંધાણ !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦
ચક્ર સુદર્શન અંકિત એ તો, (૨)
    હિન્દી જનના પ્રાણ !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦
સફેદ, લીલું, લાલ—ત્રિરંગી (૨)
    'વિરોધનું સંધાણું' !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦
સફેદમાં સહુ ધર્મ ધાર્યું, (૨)
    ઇશ્વરનું ફરમાન !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦
લીલામાં ઇસ્લામી ધર્મ (૨)
    રાખ્યું પાક કુરાન !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦
લાલ સનાતન આર્ય પ્રજાનું (૨)
    મંગળ મૂર્તિમાન ! ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦

અચળ અમારે આંગણુ એ તો (૨)
સ્વરાજ્યનું મંડાણ !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે

સાચા હિન્દી શૂરાઓનું (૨)
એ છે વિજય સુકાન !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે

નિર્ભયતાની નોબત છે એ (૨)
પ્રેમ તણું શુભ ગાન !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે

જગદુદ્ધારક ઝળકે એમાં (૨)
ગાંધીજીનું જ્ઞાન !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે

એની ટેક નિભાવા કાજે (૨)
તન, મન, ધન કુરબાન !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦

ત્રિભુવન ગૌરીશંકર વ્યાસ.

વં દે મા ત ર મ્

મુદ્રક અને પ્રકાશકઃ—પરાગજી ખંડુભાઈ દેસાઈ.